

Institutionen för ekonomi
Rob Hart

Våren 2011

Tentamen

Makroekonomi NA0133

1 juni 2011

Skrivtid 4 timmar.

Regler

Svara på 4 frågor. (Vid svar på fler än 4 frågor räknar jag $4 \times$ genomsnittspoäng per fråga.) Det finns 6 frågor att välja på.

Varje fråga ger högst 20 poäng. Om en fråga är uppdelad ger varje del lika många poäng.¹

Börja varje svar på ett nytt ark; skriv din kod på varje ark; skriv inte ditt namn någonstans. Ta med dig tentan när du går.

Tillåtna hjälpmedel: skrivmedel, linjal och miniräknare.

Legitimation uppvisas vid inlämnandet av tentan.

Råd

Besvara frågorna utifrån den på kursen behandlade ekonomiska teorin, använd relevanta ekonomiska begrepp och förklara deras innebörd.

Det är inte alltid att du uppmanas i frågan att förklara dina svar, dock är en verbal förklaring, oftast med hjälp av diagram, nödvändig i de allra flesta fall för att kunna erhålla maximal poäng på en delfråga. Detta gäller även för matematiska beräkningar. På matematiska uppgifter kan en noggrann grafisk (istället för algebraisk) lösning ge full poäng. Axlar och kurvor måste alltid förses med beteckningar.

Vissa frågor kan vara enhetliga (utan delfrågor). Här krävs det att du skriver välstrukturerade och grundliga svar för att få maximal poäng eller något i närheten – det handlar alltså inte om att rabbla upp allt du kan om ämnet eller närliggande ämnen!

¹T.ex. om det finns tre delfrågor – (a), (b), och (c) – ger varje delfråga högst 6,7 poäng.

1. I en ekonomi finns det 125 personer, 100 som jobbar och 25 som har gått i pension. De som jobbar tjänar 80 kronor per kvartal (tre månader) i lön, samt 20 kronor som avkastning på sitt kapital. Av dessa 100 kronor spenderar de 70 på konsumtion, och sparar resten. De som har gått i pension får också 20 kronor per kvartal som avkastning på sitt kapital, och spenderar 60 kronor per kvartal på konsumtion. De finansiella transaktionerna sköts av banker som lånar ut pengar som blir över till företagen som vill investera i sitt kapital. Reporäntan är 5 procent.

(a) Illustrera det cirkulära flödet; vad är BNP?

Under ett kvartal sparar de som jobbar 10 kronor extra vardera. Förklara vad som händer i början med företagets lagerinvesteringar. Hur reagerar företagen på dessa förändringar? Vad händer över tiden enligt den enkla Keynesianska modellen?

(b) Förklara vad som händer i följande två fall.

i. Staten reagerar på chocken ovan genom att låna pengar från de finansiella marknader, och spenderar dessa på offentlig konsumtion. Centralbanken emellertid håller reporäntan konstant.

ii. Staten gör inget, men Centralbanken sänker reporäntan till 4 procent.

(c) I verkligheten är penningpolitik att föredra framför finanspolitik för att styra konjunkturen. Diskutera påståendet kortfattat!

2. (a) Antag en sluten ekonomi där staten styr penningpolitiken genom att bestämma reporäntan. Staten bestämmer sig oväntat för att sänka räntan markant, och signalerar att den nya låga räntan kommer att gälla en längre tid framöver.

Beskriv de sannolika effekterna av räntesänkningen på kort och längre sikt.

(b) Idag har de flesta västerländska regeringar av sagt möjligheten att själva styra räntan, genom att ge sina centralbanker oberoende samt ett lagstiftat mål för inflation.

Hur kommer det sig att staten kan bättre uppnå sina mål för ekonomin (låg arbetslöshet, hög tillväxt) genom att begränsa sin egen makt?

3. Enligt matchningsmodellen kan vi tänka på de arbetslösa som om de vore i ett väntrum. Antalet i väntrummet är i jämvikt när flödet ut är lika med flödet in.

Antag ett land med 10 miljoner vuxna personer i arbetsåldern, varav 1 miljon är hemmagubbar och vill inte jobba, en halv miljon studerar

och vill inte jobba, och en halv miljon har gett upp och söker inte längre jobb. Övriga jobbar eller söker jobb.

25.000 personer går i pension varje månad och 25.000 nya börjar söka jobb som inte har gjort det tidigare. Dessutom förlorar 75.000 anställda sina jobb varje månad. 25% av arbetslösa hittar jobb under en månad, varje månad. (Antag, för enkelhetens skull, att alla som pensionerar sig har jobb innan.)

- (a)
 - i. Vad är flödet in i väntrummet?
 - ii. Ge ett uttryck för flödet ut från väntrummet, i termer av jämviktsarbetslösheten A .
 - iii. Vad är arbetslösheten i ekonomin, i absolut antal.
 - iv. Vad är arbetslösheten i ekonomin, som procent av arbetskraften?
- (b) I Sverige steg arbetslöshet kraftigt i samband med krisen i början på 90-talet. Sedan dess har den aldrig kommit ned igen till sin gamla nivå; diskutera kortfattat två tänkbara förklaringar.

-
4. (a) Antag en sluten ekonomi i jämvikt med noll tillväxt, där 1000 individer med var sitt företag tillverkar, med hjälp av maskiner, grejer som sedan handlas på en marknad. Individerna kommer på att de vill satsa mer på framtiden, och därför lägger de mer tid på att bygga fler maskiner, och mindre tid på att producera konsumtionsvaror. Vad händer med BNP över tiden? (Direkt; på medelfristig sikt; på lång sikt.)
 - (b) De inser att de måste satsa på ny teknologi om de ska få till långsiktig tillväxt. Dock känner var och en av dem att det inte är någon idé. Förklara varför, ange två möjliga lösningar på problemet, och diskutera deras respektive för- och nackdelar.

-
5. (a) Antag att den globala ekonomin består av två länder med identisk BNP på 2000 SEK/år. Dock finns nettoexport från land A till land B värd 200 SEK/år. Förklara, gärna med hjälp av figurer, två företeelser som kan möjliggöra denna nettoexporten.
 - (b) Vilket växelkurssystem tycker du passar Sverige bäst för de närmaste decennierna? Diskutera och jämför följande alternativ: att behålla en rörlig växelkurs för kronan; att byta ut kronan mot euron; att byta ut kronan mot en (hypotetisk) nordisk gemensam valuta.

Vänd!

6. Du är tjänsteman på finansdepartementet, och har fått i uppdrag att analysera följande påstående:

— Genom att öppna upp mer för handel med omvärlden kan vi höja tillväxttakten i ekonomin, och därmed också sänka arbetslösheten.

Gör det!